

d.d. raad 05-03-2024

**Eerste Tussenrapportage 2024
(1^e Turap 2024)**

(5 maart 2024 Raadsbehandeling)

Inhoudsopgave

1. ALGEMEEN	3
2. FINANCIËLE FOTO (SAMENVATTING EN CONCLUSIES).....	3
3. RESULTAATGEBIEDEN.....	4
Programma 0 Bestuur en ondersteuning.....	4
Programma 1 Veiligheid.....	4
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat.....	4
Programma 3 Economie	4
Programma 4 Onderwijs.....	4
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie.....	4
Programma 6 Sociaal domein	5
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	7
Programma 8 Volkshuisvesting RO en SV	7
BIJLAGE A: EFFECTEN 1^E TURAP 2024	10
BIJLAGE B: VERLOOP BUDGETTAIRE RUIMTE.....	11

Ter inzage: Formele begrotingswijzigingen met alle mutaties

1. Algemeen

Deze Turap is de eerste tussenrapportage van 2024. In deze Turap zijn, waar nodig, de budgetten van 2024 en volgende jaren beoordeeld aan de hand van de vastgestelde begroting 2024.

De bestuurlijke (tussen)rapportage (Turap) is het instrument om:

- **Tussentijds te rapporteren over de geconstateerde afwijkingen** op de programmabegroting (beheertechnische en planningstechnische aanpassingen) en de eventuele financiële consequenties daarvan (begrotingswijziging).
- **Om uw raad "periodiek" te informeren** over de financiële stand van zaken over het huidige (2024) boekingsjaar.

2. Financiële foto (samenvatting en conclusies)

Deze 1^e Turap 2024 laat een negatieve financiële bijstelling zien ad. € 237.000 (bijlage A) voor het jaar 2024.

Na verwerking van deze 1^e Turap 2024 sluit het financiële beeld van de gemeente Waalre met een **negatief saldo** ad. € 304.000 voor 2024.

Onderstaand overzicht geeft een financieel inzicht van het geprognosticeerde resultaat voor het jaar 2024 en verder. Een tussentijds beeld waarbij op de verschillende budgetten nog ontwikkelingen plaats gaan vinden.

Financiële uitkomst na verwerking 1e Turap 2024	2024	2025	2026	2027
<i>Bedragen * € 1.000 (V=voordeel, N=nadeel)</i>				
Saldo begroting:				
Primaire begroting 2024	1 V	201 V	21 V	105 V
4e Turap 2023 (2e wijz. 2024)	-283 N	-283 N	-94 N	-94 N
Onvoorzien lasten structureel 2024 - 2026	100 V	100 V	100 V	100 V
Eenmalig onvoorzien 2024	115 V			
Totaal besteedbaar	-67 N	18 V	27 V	111 V
Mutaties ten laste van onvoorzien 2024				
1e turap 2024	-237 N	-170 N	-20 N	-20 N
Totaal mutaties onvoorzien	-237 N	-170 N	-20 N	-20 N
Resultaat na verwerking 1e turap 2024	-304 N	-152 N	7 V	91 V

3. Resultaatgebieden

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Nieuwe CAO gemeenten

De nieuwe CAO gemeenten is in december 2023 vastgesteld met een looptijd van 1 januari 2024 t/m 31 maart 2025. Dit brengt een verhoging van de salariskosten met zich mee. In de begroting 2024 is rekening gehouden met een loonstijging van 3%. De structurele meerkosten voor de salarissen zijn hoger dan de geraamde 3% en worden geschat tussen de 200.000 en 250.000 euro. Ook een aantal andere factoren zijn van invloed op de loonsom van de gemeente Waalre; die mutaties zijn nog niet bekend. Als hier meer over bekend is wordt dat in een volgende Turap opgenomen.

Programma 1 Veiligheid

N.v.t.

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

2.1 Gestelsestraat Zuid

Een aanvullend voorbereidingskrediet van € 70.000 voor de Gestelsestraat Zuid ter beschikking te stellen om aan de planuitwerking invulling te kunnen geven. Dit bedrag kan ten laste worden gebracht van het bestaande krediet "wegenbeheerplan".

Grondslag: Raadsbesluit 23 januari 2024

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking zonder financiële consequenties. Aanvullend voorbereidingskrediet van € 70.000 wordt gedekt uit het bestaande krediet wegenbeheersplan.

Programma 3 Economie

N.v.t.

Programma 4 Onderwijs

N.v.t.

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

5.6 Verbeterplan Bibliotheek Eindhoven locatie Waalre

Waalre heeft bij het ministerie OC&W voor 2024 een eenmalige specifieke uitkering aangevraagd voor een sterke toekomstgerichte bibliotheekvoorziening in Waalre. Bij een positief besluit van het ministerie ontvangt Waalre € 125.000. Cofinanciering 20% (= € 25.000) wordt verstrekt door de Bibliotheek en vindt plaats uit de algemene reserve Bibliotheek Waalre.

Het aantal professioneel bemenste uren in de bibliotheek wordt daardoor tijdelijk uitgebreid naar 3 parttime krachten. Op dit moment werken alleen vrijwilligers bij de bibliotheek locatie Waalre. Met een succesvolle aanvraag kan de bibliotheek voor 2024 €125.000 verwerven via de gemeente.

Voor Waalre zijn er geen kosten verbonden aan dit verbeterplan.

Grondslag: Collegebesluit 5 december 2023.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 125.000 incidenteel voordeel en € 125.000 incidenteel nadeel; per saldo budgettair neutraal

Programma 6 Sociaal domein

6.1 Uitvoering Wet inburgering

Op 1 januari 2022 is de Wet inburgering in werking getreden waarmee de regie op het totale inburgeringsproces bij gemeenten werd gelegd. De gemeente Waalre heeft deze taak toen bij gemeente Veldhoven belegd, met een addendum op de DVO. Omdat we nu constateren dat de samenwerking met Steunpunt Vluchtelingenwerk Waalre (een belangrijke partner bij het inburgeringsproces) beter vorm kan worden gegeven vanuit het CMD Waalre, hebben we besloten de uitvoeringstaken inburgering onder te brengen bij het CMD. Hierbij moet rekening gehouden worden met een transitiefase waarbij intensief wordt samengewerkt met de gemeente Veldhoven en ook nog gebruik wordt gemaakt van de applicaties en digitale omgeving van de gemeente Veldhoven.

Het 1^e halfjaar zijn de geraamde inhuurkosten € 56.200 en vanaf het 2^e halfjaar 2024 wordt een vaste medewerker aangesteld en zijn de geraamde salariskosten € 28.300 voor 0,67 fte. Totaal benodigd budget in 2024 € 84.500 en vanaf 2025 € 56.600. Het bestaande structurele budget van € 50.000 wordt in 2024 opgehoogd met € 34.500 en vanaf 2025 met € 6.600.

Er is ook een applicatie benodigd: incidenteel implementatiekosten € 2.000 en structureel onderhoud/licentie € 1.900. Het budget automatisering wordt opgehoogd met deze bedragen.

Belangrijk hierbij is op te merken dat ook wanneer deze wettelijke taak bij de gemeente Veldhoven belegd zou blijven, de kosten zouden zijn gestegen.

Dit geldt ook voor de taken die wel bij de gemeente Veldhoven blijven belegd, dit wordt met name veroorzaakt door gestegen personeelslasten.

Grondslag: Collegebesluit 19 december 2023

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 38.400 in 2024 (incidenteel nadeel) en € 8.500 vanaf 2025 (structureel nadeel).

6.2 Opstellen Woonzorgwelzijn visie

We hebben het maken van de Woonzorgwelzijn visie uitbesteed aan bureau Companen. Zij gaan voor de gemeente Waalre de woonzorgwelzijn visie en het uitvoeringsplan maken. Dit is gestart in 2023 en loopt door t/m mei 2024.

In 2023 was hiervoor incidenteel € 50.000 beschikbaar gesteld. De uitgaven in 2023 zijn € 11.800 waardoor € 38.200 als voordelig resultaat wordt opgenomen in de jaarrekening 2023. In 2024 wordt nu het resterende deel van het budget € 38.200 opnieuw gevraagd voor het afronden van de werkzaamheden. Dit betekent een nadeel in 2024. Over de jaren 2023 en 2024 heen gezien, is het budgettair neutraal.

Grondslag: Raadsprogramma 'Toekomst voor Waalre' 12 juli 2022.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 38.200 (incidenteel nadeel)

6.71 Indexering WMO huishoudelijke hulp

De CAO Verpleeg-, Verzorgingshuizen, Thuiszorg en Jeugdgezondheidszorg (VVT) kent een gefaseerde loonstijging van 10% vanaf 1 oktober 2023 welke doorgevoerd wordt over de periode tot 1 oktober 2024. Ons contract met zorgaanbieders voor huishoudelijke hulp loopt tot eind 2024. Hierin is vastgelegd dat de gemeente de CAO stijgingen zal indexeren volgende de CAO afspraken. In het tot stand komen van het tarief, worden diverse KPI's meegenomen waardoor dit niet sec de loonsverhoging van 10% is. In onderstaande tarieven is de doorrekening op de KPI innovatie niet meegenomen. We zien dit onvoldoende in de praktijk terug bij zorgaanbieders.

De loonstijgingen en wijzigingen KPI's betekenen het volgende voor het tarief huishoudelijke hulp:

Huidig tarief	€ 33,07 per uur
1 oktober 2023	€ 34,89 per uur
1 maart 2024	€ 35,95 per uur
1 oktober 2024	€ 37,02 per uur

Dit betekent over 2023 extra kosten van € 20.000 en over 2024 en 2025 € 150.000 per jaar. Het budget € 1.700.000 in 2024 en 2025 wordt opgehoogd met € 150.000. Naar verwachting wordt in 2026 de inkomensafhankelijke bijdrage weer ingevoerd. Het is de vraag wat dit gaat betekenen voor de huishoudelijke hulp dus vandaar dat deze structurele verhoging loopt tot 2026.

Uw raad heeft hierover een raadsinformatiebrief ontvangen.

Grondslag: Collegebesluit 23 januari 2024.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 150.000 (incidenteel nadeel in 2024 en 2025)

6.2 Inkoop DVO Een 10 voor de Jeugd

Voor de inkoop van jeugdhulp zijn we aangesloten bij de inkoopregio Een 10 voor de Jeugd, naast Waalre bestaande uit de gemeenten Helmond, Deurne, Someren, Laarbeek, Gemert-Bakel, Asten, Nuenen, Son en Breugel, Geldrop-Mierlo en Veldhoven. Jaarlijks wordt in het Bestuurlijk Platform (BPF) van Een 10 voor de Jeugd de begroting voor het komende jaar vastgesteld. Elke gemeente draagt naar rato bij.

Voor de meeste gemeenten binnen Een 10 voor de Jeugd wordt de bijdrage voor 2024 hoger, wat veroorzaakt wordt door hogere kosten. Deze kosten komen voort uit met name loonkostenstijging en extra inzet op diverse onderwerpen, waaronder aanbestedingstraject crisiszorg in 2024 en verbetering verbinding onderwijs-jeugdhulp. Het budget voor 2024 wordt met € 11.100 opgehoogd van € 23.500 naar € 34.600.

Grondslag: Bestuurlijk Platform 'Een 10 voor de Jeugd' 10-03-2023

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 11.100 (structureel nadeel)

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

N.v.t.

Programma 8 Volkshuisvesting RO en SV

8.1 Krediet Hoevenakkers

Op de locatie 'Hoevenakkers' staan een complex met aanleunappartementen voor senioren en een verpleeghuis. Het appartementengebouw is in zeer slechte bouwkundige staat en ingrijpen is op korte termijn noodzakelijk. Voor de herstructurering van de appartementen (sloop/nieuwbouw) en toekomstige mogelijkheden van de locatie van het verpleeghuis moet een studie plaatsvinden. Vanuit de 'Bijdrageregeling stimulering woningbouw Noord-Brabant' is een aanvraag gedaan bij de provincie Noord-Brabant. Er is een bijdrage ad € 75.000,- toegekend voor de inhuur van een projectleider, die de studie vanuit de gemeente kan begeleiden.

De bijdrage is ontvangen en moet uiterlijk eind 2024 zijn besteed. Het krediet komt overeen met de provinciale bijdrage en is derhalve budget neutraal voor de gemeente.

Grondslag: de door de raad, onder ander in het Uitvoeringsprogramma 2022-2026, verwoorde wens om te komen tot woningbouwversnelling

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking zonder financiële consequenties

Financiële kengetallen

In het Raads- en Uitvoeringsprogramma is met u afgesproken dat we u in de P&C-cyclus van 2024 op de hoogte houden van de voortgang op een drietal kengetallen, namelijk de solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte en hoogte vrije reserves t.o.v. totaal gecalculeerde risico's. Hieronder geven wij u dit inzicht met een kleine toelichting per kengetal.

Solvabiliteitsratio

Deze ratio geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) zijn gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen) en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

De ratio wordt berekend door het eigen vermogen van de gemeente te delen door het balanstotaal. In het Raads- en Uitvoeringsprogramma heeft u aangegeven dat we uitgaan van een minimale waarde van 20% voor het kengetal solvabiliteitsratio.

Eigen vermogen			
wat	waaruit	mutatie	bedrag
eigen vermogen per 01-01-2024 (reserves) *	Uit geprognotiseerde balans begroting 2024		10.453.488
onttrekking reserves doorschuiven naar 2024 *	Uit geprognotiseerde balans begroting 2024	30.000	
posten onvoorzien	begroting 2024	215.000	
saldo begroting boekje	begrotingsboekje	-1.000	
4e turap 2023	2e wijziging 2024	-283.000	
Verwacht jaarekening resultaat 2023 *	4e turap 2023	-1.014.000	
Saldo	1e turap 2024	-237.000	
			-1.290.000
Eigen vermogen na 1e turap 2024			9.163.488

Balanstotaal passiva			
wat	waaruit	mutatie	bedrag
totaal generaal passiva per 01-01-2024	Uit geprognotiseerde balans begroting 2024		58.559.000
Posten onvoorzien	begroting 2024	215.000	
saldo begroting boekje	begrotingsboekje	-1.000	
4e turap 2023	2e wijziging 2024	-283.000	
Verwacht jaarekening resultaat 2023 *	4e turap 2023	-1.014.000	
Saldo	1e turap 2024	-237.000	
			-1.320.000
Balanstotaal passiva na 1e turap 2024			57.239.000

Berekening solvabiliteitsratio	
solvabiliteitsratio begroting per 01-01-2024	18,20%
solvabiliteitsratio na 1e turap 2024	16,01%

* Let op, deze cijfers bevatten prognoses. De werkelijke cijfers zijn bekend bij de Jaarstukken 2023.

De solvabiliteitsratio daalt in deze 1^e turap van 2024 met name door het verwachte jaarrekening resultaat 2023 (o.b.v. 4^e TURAP 2023). Dit verwachte negatieve resultaat zal moeten worden onttrokken uit de reserves, waardoor het eigen vermogen daalt en hierdoor de solvabiliteitsratio verslechterd. Bij de jaarstukken 2023 zal op basis van het daadwerkelijke rekeningresultaat een nieuwe berekening worden gemaakt van dit kengetal.

Structurele exploitatieruimte

Het kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de begroting is en of de gemeente in staat is structurele financiële tegenvallers op te vangen. Een percentage van 0% betekent dat de structurele baten exact toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

In het Raads- en Uitvoeringsprogramma heeft u aangegeven dat we uitgaan van een minimale waarde van 0% voor het kengetal structurele exploitatieruimte.

In deze 1^e turap van 2024 zijn alleen structurele nadelen opgenomen en geen structurele voordelen. Conclusie is dat hierdoor het kengetal verslechtert t.o.v. de programmabegroting 2024. Bij de Jaarstukken 2023 wordt opnieuw een actuele, structurele doorrekening gemaakt van dit kengetal en een toelichting daarop gegeven.

Hoogte vrije reserves ten opzichte van de totaal gecalculeerde risico's

In het Raads- en Uitvoeringsprogramma heeft u aangegeven dat Waalre streeft naar een financiële buffer van 110% van de totaal berekende risico's. Hierdoor is Waalre beter in staat om risico's op te kunnen vangen.

Dit kengetal wordt berekend door de hoogte van de algemene reserve vrij besteedbaar en de algemene buffer reserve samen te nemen en af te zetten tegen het totaal van de gecalculeerde risico's. De risico's worden 2x per jaar opnieuw onder de loep genomen, namelijk bij het opstellen van de begroting en bij het opstellen van de jaarstukken. In deze turap is dan ook uitgegaan van de laatst bekende stand uit de begroting 2024.

De beoogde financiële buffer van 110% is nog steeds behaald, ondanks het verwachte negatieve jaarrekeningresultaat 2023 wat in de 4^e Turap is vermeld. Bij de Jaarstukken 2023 zal het werkelijke jaarrekeningsaldo 2023 bekend zijn en op basis daarvan wordt dit kengetal dan opnieuw berekend met de werkelijke cijfers. Aandacht voor het verbeteren/verhogen van de reserves blijft nodig in het kader van het structureel verbeteren van de solvabiliteitsratio.

Hoogte vrije reserves		
wat	waaruit	bedrag
vrije reserves	Primitieve begroting 2024	5.017.370
posten onvoorzien	begroting 2024	215.000
saldo begroting boekje	begrotingsboekje	-1.000
4e turap 2023	2e wijziging 2024	-283.000
Verwacht jaarekening resultaat 2023 *	4e turap 2023	-1.014.000
Saldo	1e turap 2024	-237.000
Vrije reserves		3.697.370

Berekening ratio reserves / risico's		
	begroting 2024	na 1e turap
vrije reserves	5.231.370	3.697.370
gecalculeerde risico's	3.006.483	3.006.483
Ratio	174,00%	122,98%

* Let op, deze cijfers bevatten prognoses. De werkelijke cijfers zijn bekend bij de Jaarstukken 2023.

Bijlage A: Effecten 1^e Turap 2024

Financiële uitkomst verwerking 1e Turap 2024		2024	2025	2026	2027
<i>Bedragen * € 1.000 (V=voordeel, N=nadeel)</i>					
<u>Programma 0 Bestuur en ondersteuning</u>					
<u>Programma 1 Veiligheid</u>					
<u>Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat</u>					
2.1	Gestelsestraat Zuid	0	0	0	0
<u>Programma 3 Economie</u>					
<u>Programma 4 Onderwijs</u>					
<u>Programma 5 Sport, cultuur en recreatie</u>					
5.6	Verbeterplan Bibliotheek Eindhoven locatie Waalre	0	0	0	0
<u>Programma 6 Sociaal domein</u>					
6.1	Uitvoering wet inburgering	-38 N	-9 N	-9 N	-9 N
6.2	Opstellen woonzorgwelzijn visie	-38 N	0	0	0
6.71	Indexering Wmo huishoudelijke hulp	-150 N	-150 N	0	0
6.2	Inkoop DVO Een 10 voor de Jeugd	-11 N	-11 N	-11 N	-11 N
<u>Programma 7 Volksgezondheid en milieu</u>					
<u>Programma 8 Volkshuisvesting RO en SV</u>					
8.1	Krediet Hoevenakkers	0	0	0	0
Resultaat 1e Turap 2024		-237 N	-170 N	-20 N	-20 N

Bijlage B: verloop budgettaire ruimte

Hieronder een overzicht van het verloop van de budgettaire ruimte voor 2024 en verder.

Financiële uitkomst na verwerking 1e Turap 2024	2024	2025	2026	2027
<i>Bedragen * € 1.000 (V=voordeel, N=nadeel)</i>				
Saldo begroting:				
Primaire begroting 2024	1 V	201 V	21 V	105 V
4e Turap 2023 (2e wijz. 2024)	-283 N	-283 N	-94 N	-94 N
Onvoorziene lasten structureel 2024 - 2026	100 V	100 V	100 V	100 V
Eenmalig onvoorzien 2024	115 V			
Totaal besteedbaar	-67 N	18 V	27 V	111 V
Mutaties ten laste van onvoorzien 2024				
1e turap 2024	-237 N	-170 N	-20 N	-20 N
Totaal mutaties onvoorzien	-237 N	-170 N	-20 N	-20 N
Resultaat na verwerking 1e turap 2024	-304 N	-152 N	7 V	91 V